

Jaarverslag 2018

“ ‘Tevredenheid is het dodelijkste wat ons kan overkomen’

In 2017 zette Start Foundation een opvallende koerswijziging in van sociaal investeerder naar maatschappelijk ontwikkelaar. De ‘projectencarrousel’ maakte plaats voor strategische programma’s als de Parallele Arbeidsmarkt en het uit New York overgewaaide Open Hiring als blikvangers. Voorts werden een aantal ‘speerpuntdoelgroepen’ centraal gesteld bij de activiteiten, waaronder ouderen en (ex-)gedetineerden. De horizon voor de nieuwe tactiek ligt in 2025, de doelstelling blijft niettemin dezelfde: een inclusieve arbeidsmarkt die iedereen die wil werken, welkom heet.

2018 is misschien nog het beste te omschrijven als een ‘tussenjaar’, nodig om de komende tijd te kunnen oogsten.

“We hebben serieuze stappen gezet”, vindt Jos Verhoeven, directeur van Start Foundation. “Daar ben ik tevreden over, want het betreft een ingewikkeld en weerbarstig verhaal dat je moet zien om te buigen naar een praktische aanpak. Dat duurde langer dan ik hoopte. Als je echt ingrijpend wilt veranderen en innoveren, kost dat tijd. Je neemt afscheid van je klassieke rol als vermogensfonds. Dus moet je extern op zoek naar andere partners, sympathisanten en actoren. Maar ook intern zijn de gevolgen groot, want als je dingen zelf gaat ontwikkelen, pas je daar je werkwijze op aan. Dat houdt wel in dat je de organisatie, vertrouwd met het denken in projecten, uit de comfortzone moet halen. Ik constateer dat de omslag nog niet helemaal is gemaakt, maar dat dingen wel op hun plek beginnen te vallen.”

Grensverleggend

Twee hoofddossiers dus voortaan bij Start Foundation: Open Hiring en Parallele Arbeidsmarkt. Hoe kregen zij in 2018 gestalte? “Open Hiring is een prachtig en grensverleggend concept, dat al 35 jaar succesvol wordt toegepast door Greyston in New York. Een ‘open deur’-benadering waarbij je zonder te solliciteren meteen aan een baan kunt komen. Je zet je naam bij een bedrijf gewoon op een wachtlijst en als er werk is, kun je aan de slag. Dit moet resulteren in duurzame arbeidscontracten. Een veel directer en simpeler aannamebeleid bestaat er niet. We krijgen veel positieve respons op dit concept. Nu is het zaak bedrijven op te sporen die het samen met ons willen toepassen. Ons streven is om in 2019 te komen tot vijf pilots, zodat we over een breder front ervaring op kunnen doen. Ik snap dat werkgevers aanhikken tegen zo’n nieuwe aanpak en tegen de vermeende risico’s die eraan vastzitten. Want je moet het volledige vertrouwen hebben dat het goed komt. Maar loop je datzelfde risico ook niet met een werkzoekende die gewoon op sollicitatiegesprek komt?”

Inmiddels is bekend dat twee bedrijven besloten hebben een aantal vacatures open te stellen voor Open Hiring. Bij de eerste pilot meldden zich in korte tijd honderd gegadigden aan. “Dat is mooi, maar geen reden om achterover te leunen. Tevredenheid is het meest dodelijke wat ons kan overkomen. Je kunt je koesteren in de juichverhalen en succesjes zijn altijd leuk, maar daarmee verander je de wereld niet. En daar staan wij als Start Foundation wél voor: de arbeidsmarkt veranderen. Ook de Parallele Arbeidsmarkt is een concept dat om een wat langere adem vraagt. Er zijn 800 duizend mensen die aan de kant staan en aan de slag willen. Tegelijk liggen overal in de samenleving en in het bedrijfsleven de verborgen banen voor het opscheppen. Om dat bij elkaar te brengen, is complex, dat zien we aan projecten waar we bij betrokken zijn. Vooral ook omdat wij de lat hoog leggen: het moet werk zijn dat duurzaam is, met een eerlijke beloning en fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden. En je loopt tegen bestaande belangen aan. Re-integratiebedrijven en de vakbonden staan niet te trappelen om mee te doen. Soms begin je met hoge verwachtingen aan mogelijke pilots en blijkt het tóch te moeilijk zoiets van de grond te krijgen. Dat roept frustraties op.”

Fundament

Dat neemt niet weg dat Verhoeven meent dat er rondom dit thema in 2018 tóch een stevig fundament gelegd is. “Bij veel gemeenten leeft serieuze interesse om hiermee te gaan starten. We beginnen door te krijgen waar een vruchtbare bodem ligt voor zo'n experiment. Momenteel zijn we in gesprek met de gemeente Rotterdam. Die wil ons volledige beleid, inclusief Open Hiring en de Parallele Arbeidsmarkt, omarmen. Zij zien geen beren op de weg, geven aan zulke initiatieven te willen faciliteren. Dat geeft moed en perspectief, want Rotterdam is een stad met veel sociale problemen.”

Waar een betere arbeidsmarktpositie van de 'speerpuntdoelgroepen' van Start Foundation in het geding was, bleek 2018 eveneens een weerbarstig jaar. “Op het terrein van de laagopgeleide ouderen hebben we helaas weinig progressie weten te boeken. Er waren enkele veelbelovende projecten, maar je ziet dat de discriminatie van werkzoekenden op leeftijd nog altijd moeilijk te doorbreken valt. Ex-gedetineerden lopen tegen andere drempels aan: de veelheid aan problemen waar ze soms mee kampen, en vooral ook de beeldvorming. Om die reden zijn we nu in Rotterdam een eigen project voor deze doelgroep aan het optuigen, waar we naar het voorbeeld van een model uit de VS deze mensen 'fit to work' proberen te maken. En we blijven werkgevers confronteren met de vraag of ze met hun bedrijf werkelijk een afspiegeling van de arbeidsmarkt willen zijn en bereid zijn om daarnaar te handelen.”

Netwerken

Andere initiatieven van Start Foundation gaven een wisselend resultaat te zien in 2018. De campagne Maakerwerkvan.nu stelde werkzoekenden met handicaps in staat om via onder andere netwerken van Start Foundation in contact te komen met bedrijven. De animo was echter geringer dan verwacht. Kennelijk zijn we er niet in geslaagd ons aanbod goed voor het voetlicht te krijgen. Respons van zowel werkzoekenden met een handicap, alsook van werkgevers, viel tegen. Beter liep het met de Actie Bollenstreek, waarvoor met Wij Staan Op werd samengewerkt. Gemeenten in dat gebied die probeerden de Participatiewet te 'vernauwen', werden met succes tot de orde geroepen. Het zijn projecten die aantonen dat ondanks de gewijzigde strategie het activistisch hart bij Start Foundation bij tijd en wijle nog altijd klopt. “Dat hoort bij ons DNA. Bovendien: aan de nieuwe strategie is dan wel een horizon van zeven jaar geplakt, wij zijn er niet de club naar om ons de eerste drie à vier jaar rustig te houden.”